

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 grudnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Marta Sawińska
Sędziowie:	SSA Jolanta Cierpiał SSA Wiesława Stachowiak (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Emilia Wielgus

po rozpoznaniu w dniu 3 grudnia 2014 r. w Poznaniu

sprawy z wniosku **W. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o emeryturę

na skutek apelacji wnioskodawcy W. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Koninie

z dnia 4 grudnia 2013 r. sygn. akt III U 1291/12

zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję i przyznaje wnioskodawcy prawo do emerytury poczynając od dnia 1 października 2012r.

SSA Wiesława Stachowiak (spr.)	SSA Marta Sawińska	SSA Jolanta Cierpiał
--------------------------------	--------------------	----------------------

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. decyzją z 12 października 2012 roku, znak: (...) odmówił W. K. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, wskazując w uzasadnieniu, że nie wykazał on co najmniej 15 letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a jedynie 32 lata, 5 miesięcy i 7 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych za pracę w warunkach szczególnych nie uznał okresu zatrudnienia od 10 grudnia 1973 roku do 14 sierpnia 1979 roku w E. na stanowisku cieśli, albowiem brak jest świadectwa wykonywania pracy w

warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, a dokumentacja archiwalna nie może stanowić dowodu w sprawie.

W. K. złożył odwołanie od decyzji, wnosząc o uznanie za pracę w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 10 grudnia 1973 roku do 14 sierpnia 1979 roku w (...) Oddział K., w którym to okresie pracował na stanowisku cieśli.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Koninie wyrokiem z 4 grudnia 2013 roku, w sprawie III U. 1291/12 oddalił odwołanie.

Sąd I instancji ustalił następujący stan faktyczny:

W. K. (ur. (...)) w okresie od 13 lipca 1970 roku do 14 sierpnia 1979 roku był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) w K. na stanowisku cieśli, początkowo jednak (przez okres około 3 miesięcy) pracował na stanowisku betoniarza przy budowie Huty (...) oraz domu wczasowego w K..

W okresie pracy na stanowisku cieśli do obowiązków odwołującego należało szalowanie przęseł, stawianie stropów drewnianych, ustawianie drewnianych rusztowań na ścianach budynków. Praca ta była wykonywana na wysokościach (do 46 metrów) - stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, na budowach w K., P., M., J., B., Ł. oraz K..

Następnie w okresie od 16 sierpnia 1979 roku do 31 grudnia 1991 roku W. K. pracował w (...) Gospodarstwie (...) w B. na stanowisku cieśla - stolarz. Odwołujący stawiał wówczas drewniane rusztowania oraz naprawiał dachy, zakładał więzy dachowe. Nadto wykonywał w stolami okna i drzwi. Pracę cieśli odwołujący wykonywał od kwietnia, aż do okresu zimowego. Zimą natomiast pracował wyłącznie jako stolarz.

W okresie od 21 kwietnia 1992 roku do 30 listopada 2000 roku odwołujący pracował w Firmie Budowlanej (...) w T. na stanowisku cieśla - stolarz. Do obowiązków W. K. należało wówczas stawianie rusztowań (drewnianych oraz metalowych) w elektrowniach (...), A. i G. oraz podczas budowy budynków mieszkalnych (bloków) w K., a także naprawianie dachów (krycie ich papą), stropów i ścian. Wszystkie prace odwołujący wykonywał na wysokościach (do 15 metrów). Dodatkowo jako stolarz W. K. zajmował się zakładaniem podłóg na klej (paneli), stropów do dachu oraz kondygnacji, wykonywał szalunki nad drzwiami i oknami. Praca w charakterze stolarza zajmowała odwołującemu około 10% czasu pracy.

1 sierpnia 2012 roku odwołujący wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury. Zakład Ubezpieczeń Społecznych po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego ustalił, że odwołujący legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze 32 lat, 5 miesięcy i 7 dni.

W konsekwencji decyzją z 31 sierpnia 2012 roku odmówił odwołującemu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wobec nie wykazania żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych.

2 października 2012 roku W. K. ponowił wniosek o przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury podnosząc, że w okresie od 13 lipca 1970 roku do 14 sierpnia 1979 roku zatrudniony był w (...) w K. wykonując wówczas - stale i w pełnym wymiarze czasu pracy - obowiązki cieśli na wysokości przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości, z wyjątkiem początkowego miesiąca, gdzie pracował na poziomie „0”. Odwołujący do wniosku dołączył m.in. zaświadczenia z 1 lipca 1997 roku i 16 marca 1992 roku wystawione przez Zespół (...) w T., w których wskazano, że może on pracować na wysokościach oraz zaświadczenie z 10 września 2012 roku wystawione przez (...) sp. z o.o. z siedzibą w K., w którym potwierdzono, iż w okresie od 13 lipca 1970 roku do 14 sierpnia 1979 roku zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...) w K., w tym w okresach od 13 lipca 1970 roku do 9 grudnia 1973 roku na stanowisku robotnika i od 10 grudnia 1973 roku do 14 sierpnia 1979 roku na stanowisku cieśli.

Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego organ rentowy nadal nie uznał odwołującemu żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Zaskarżoną decyzją z 12 października 2012 roku ponownie odmówił W. K. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Przedmiotem sporu było rozważanie, czy odwołującemu przysługuje prawo do emerytury, a w szczególności ustalenie, czy wykonywał on pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przez co najmniej 15 lat.

Sąd Okręgowy powołał treść art. 184 ust. 1, art. 27 oraz art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych a także rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze.

Sąd I instancji zaznaczył, iż okres zatrudnienia wynoszący łącznie 32 lata, 5 miesięcy oraz 7 dni okresów składkowych i nieskładkowych jest bezsporny. Poza sporem było nadto, że odwołujący nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Sąd I instancji zobligowany do rozstrzygnięcia przeprowadził postępowanie dowodowe, zgodnie z regułami procedury cywilnej. Nie ulega bowiem wątpliwości, że ograniczenia dowodowe z wspomnianego rozporządzenia z 7 lutego 1983 roku nie dotyczą postępowania przed sądem (wyrok Sądu Najwyższego z 25 lipca 1997 roku w sprawie II UNK 186/97).

Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało w ocenie Sądu Okręgowego, że odwołujący W. K. w spornym okresie zatrudniania w (...) Przedsiębiorstwie (...) w K. od 13 lipca 1970 roku do 14 sierpnia 1979 roku pracował na stanowisku cieśli, a do jego obowiązków należało szalowanie przęseł, stawianie stropów drewnianych, ustawianie drewnianych rusztowań na ścianach budynków. Materiał dowodowy wskazuje przy tym, że praca ta była wykonywana na wysokościach (do 46 metrów) - stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, na budowach w K., P., M., J., B., Ł. oraz K..

Dlatego też, zdaniem Sądu odwołujący we wskazanym okresie pracy bez wątpienia pracował w szczególnych warunkach pracy, wykonując obowiązki odpowiadające zakresowi prac wymienionych w wykazie A, dziale V, punkcie 5, tj. prace w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych przy montażu konstrukcji metalowych na wysokościach - Rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze.

Z akt sprawy wynika przy tym, że W. K. w okresie od 16 sierpnia 1979 roku do 31 grudnia 1991 roku pracując w PGR B. na stanowisku cieśla - stolarz wykonywał zarówno drewniane rusztowania, naprawiał dachy i zakładał więzy dachowe, a także pracował w stolami wykonując okna i drzwi.

Jednocześnie osobowy materiał dowodowy wskazuje (w szczególności zeznania świadków), że pracę cieśli odwołujący wykonywał od kwietnia, aż do okresu zimowego. Zimą natomiast pracował wyłącznie jako stolarz.

Podobnie, pracując w Firmie Budowlanej (...) w T. od 21 kwietnia 1992 roku do 30 listopada 2000 roku, odwołujący wykonywał zarówno obowiązki cieśli, jak i stolarza, albowiem stawiał rusztowania (drewniane oraz metalowe) w elektrowniach (...), A. i G. oraz podczas budowy budynków mieszkalnych (bloków) w K., a także naprawiał dachy (pokrywał je papą), stropy i ściany. Dodatkowo jako stolarz W. K. zajmował się zakładaniem podłóg na klej (paneli), stropów do dachu oraz kondygnacji, wykonywał szalunki nad drzwiami i oknami. Praca w charakterze stolarza zajmowała odwołującemu około 10% czasu pracy.

Zawnioskowani przez odwołującego świadkowie wskazali w sposób stanowczy - w przeciwieństwie do W. K. - że nie wykonywał on wyłącznie obowiązków cieśli - stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Sąd Okręgowy podkreślił, że aby pracę można uznać za pracę w szczególnych warunkach, praca taka musi odpowiadać zakresowi prac na stanowiskach wymienionych w wykazie A i B stanowiących załączniki do powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku. Za pracę w szczególnych warunkach uważana jest wyłącznie praca cieśli (wykaz A, dział V, punkt 5 Rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze).

Wobec powyższego, Sąd I instancji uznał, że okresów pracy odwołującego w PGR B. oraz Firmie Budowlanej (...) nie może uwzględnić przy ustalaniu prawa do świadczenia emerytalnego w obniżonym wieku emerytalnym.

Drugim warunkiem koniecznym uzasadniającym przyznanie prawa do wspomnianego świadczenia jest, aby praca w szczególnych warunkach wykonywana była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Sąd Okręgowy przytoczył przykłady orzecznictwa Sądu Najwyższego gdzie wypowiedziany został taki właśnie pogląd. Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że odwołujący W. K. pracę cieśli w PGR B. wykonywał od kwietnia, aż do okresu zimowego. Zimą natomiast pracował wyłącznie jako stolarz, w okresie zaś pracy w Firmie Budowlanej (...) w T., praca w charakterze stolarza zajmowała odwołującemu około 10% czasu pracy, a zatem praca w charakterze cieśli tylko 90% czasu pracy.

W żadnym zatem ze wskazanych okresów czasu odwołujący nie pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych.

Konkludując, Sąd Okręgowy uznał, że odwołujący pracował w warunkach szczególnych przez okres 9 lat, 1 miesiąc i 2 dni.

W. K. wniósł apelację od całości wyroku domagając się jego zmiany i przyznania mu prawa do emerytury w obniżonym wieku, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Apelujący podniósł, iż Sąd I instancji błędnie ocenił zgromadzony w sprawie materiał dowodowy. Zdaniem skarżącego, wykazał w toku procesu co najmniej 24 lata, miesiąc i 18 dni okresu pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie.

W wyniku kontroli instancyjnej Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję i przyznał W. K. prawo do emerytury.

Swoje uprawnienie do emerytury odwołujący wywiódł z przepisu art. 184 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1. okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
2. okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Przepis art. 184 w ust. 2 ustawy stanowi, iż emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z treścią przepisu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS ubezpieczonym urodzonym przed 1 stycznia 1949 roku będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 (dla mężczyzn 65 lat). Natomiast wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowiska oraz warunki na podstawie, których osobom wymienionym w art. 32 ust. 2 i 3 ustawy emerytalnej przysługuje prawo do emerytury ustala się na podstawie "przepisów dotychczasowych", tj. rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (w dalszej części uzasadnienia także „rozporządzenia”). Zatem wnioskodawca aby uzyskać prawo do emerytury przy ukończeniu 60 roku życia musiał wykazać co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Odwołujący w toku procesu wykazywał, że wykonywał pracę w szczególnych warunkach w okresie od 13 lipca 1970 roku do 14 sierpnia 1979 roku będąc zatrudnionym w (...) Przedsiębiorstwie (...) w K. na stanowisku cieśli, w okresie od 16 sierpnia 1979 roku do 31 grudnia 1991 roku w Państwowym Gospodarstwie Rolnym w B. na stanowisku cieśla – stolarz i od 21 kwietnia 1992 roku do 30 listopada 2000 roku pracując w Firmie Budowlanej (...) w T. na stanowisku cieśla - stolarz.

Sąd Okręgowy do stażu pracy w szczególnych warunkach zaliczył odwołującemu okres zatrudnienia od 13 lipca 1970 roku do 14 sierpnia 1979 roku w E. w K..

Odmawiając zaliczenia pozostałych okresów, zgodnie z żądaniem odwołującego, Sąd I instancji uznał, że co prawda był on zatrudniony, tak w PGR w B. jak i w firmie (...), na stanowisku wymienionym w wykazie do rozporządzenia, tj. cieśli, jednak pracy na tym stanowisku nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu.

Sąd Apelacyjny dokonując oceny w powyższym zakresie zaaprobował stanowisko apelującego wyrażone w apelacji.

Mianowicie, skoro Sąd Okręgowy uznał, że odwołujący będąc zatrudnionym w PGR w B., w każdym kolejnym roku tego zatrudnienia stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę cieśli od kwietnia do listopada, to nie było przeszkód aby okresy te zsumować. Przedmiotowe zatrudnienie trwało od 16 sierpnia 1979 roku do 31 grudnia 1991 roku. Łącznie okres pracy w szczególnych warunkach (wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy) wyniósł 8 lat i 4 miesiące.

Analogicznie należało postąpić w przypadku zatrudnienia odwołującego od 21 kwietnia 1992 roku do 30 listopada 2000 roku w firmie budowlanej (...) w T. na stanowisku cieśla - stolarz. Przy czym, jak zeznał właściciel firmy wpis w świadectwie pracy odwołującego wskazujący na stanowisko pracy, został dokonany z uwagi na zawód W. K..

Podkreślić również trzeba, że relacje świadków – współpracowników odwołującego u tego pracodawcy, jednoznacznie wskazują, że wykonywanie przez odwołującego prac stolarza miało incydentalny, okazyjny i zupełnie marginalny charakter.

Niemniej, Sąd Apelacyjny uwzględnił odwołującemu do stażu pracy w szczególnych warunkach okresy pracy w firmie (...), wyszczególnione w apelacji. W roku 1992 Sąd Apelacyjny zaliczył okres od maja do grudnia, tj. 8 miesięcy i tyle samo miesięcy - od kwietnia do listopada - w roku 2000. W latach od 1993 do 1999 roku jako pracę w szczególnych warunkach należało zaliczyć po 9 miesięcy od kwietnia do grudnia. Łącznie odwołujący przepracował w szczególnych warunkach 6 lat, 8 miesięcy i 10 dni.

Uwzględniając powyższe, Sąd II instancji przyjął, że odwołujący wykazał ponad 15 letni okres pracy w szczególnych warunkach.

Pozostałe przesłanki warunkujące sporne świadczenie były bezsporne

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.

SSA Wiesława Stachowiak (spr.)	SSA Marta Sawińska	SSA Jolanta Cierpiął
--------------------------------	--------------------	----------------------